

Andrzej Zoll

Ochrona dziecka w fazie prenatalnej w pracach Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego

Streszczenie

Artykuł poświęcony pamięci prof. dr Wiesława Chrzanowskiego przedstawia historię ustawodawstwa polskiego w zakresie ochrony życia i zdrowia dziecka w fazie prenatalnej. Omówione zostały przepisy kodeksu karnego z 1932 r. przewidujące taką ochronę, a następnie przepisy ustawy z 27 kwietnia 1956 r., które za przedmiot ochrony traktowały jedynie zdrowie kobiety, nie dostrzegając potrzeby upodmiotowienia dziecka poczętego i traktowania rozwijającego się życia jako wartości zasługującej na ochronę karnoprawną.

Zmiana nastąpiła z chwilą przyjęcia ustawy z 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży. W czasie przyjmowania tej ustawy pracami Sejmu kierował prof. dr Wiesław Chrzanowski. Ustawa ta, w sposób z pewnością niedoskonały, stanowiła olbrzymi krok w kierunku zapewnienia ochrony dziecku w fazie prenatalnej. Życie i zdrowie dziecka w tej fazie stanowiło wartość chronioną za pomocą norm prawa karnego. Po dojściu do władzy lewicy ustawa ta została w 1996 r. znowelizowana w kierunku praktycznej likwidacji ochrony życia dziecka w fazie prenatalnej. W istotnym ale ograniczonym zakresie ustawa z 30 sierpnia 1956 r. została zaskarżona do Trybunału Konstytucyjnego, który uznał za niezgodne z Konstytucją dopuszczenie do pozbawienia życia dziecka z tzw. przyczyn społecznych. W artykule omawiane są słabe punkty obowiązującej obecnie regulacji.

Artykuł zamyka przedstawienie propozycji rozważanych przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Karnego, które zmierzają do zapewnienia ochrony dziecku poczętemu zdolnemu do samodzielnego życia poza organizmem matki takiej samej, jak urodzonemu człowiekowi. Propozycje Komisji prowadzić mają także do przywrócenia ochrony dziecku niezdolnemu do samodzielnego życia poza organizmem matki takiej, jaką przewidywała ustawa z 7 stycznia 1993 r. w pierwotnym brzmieniu.

Słowa kluczowe: ochrona życia i zdrowia dziecka w fazie prenatalnej, Komisja Kodyfikacyjna Prawa Karnego, dziecko poczęte, planowaniu rodziny, ochrona płodu ludzkiego, warunki dopuszczalności przerywania ciąży, ochrona dziecka poczętego zdolnego do samodzielnego życia poza organizmem matki

Protection of a Child in a Prenatal Phase in light of the Work of the Criminal Law Codification Commission

Summary

The article devoted to late Professor Wieslaw Chrzanowski presents the history of Polish legislation in regards to protection of life and health of an unborn child. In addition, the article refers to the Criminal Code of 1932 that included such a protection and to the act of 27 April 1956 that protected only the women's health in this issue whereas the life of an unborn child s

was perceived as a value not worthy of the legal protection. The change in the approach was made with the act of 7 January 1993 in regards to the family planning policy, protection of an unborn child and the conditions for pregnancy termination. In the process of adopting the act, the work of the parliament was led by Professor Wieslaw Chrzanowski. The act, although imperfect in many ways, constitutes a milestone in the subject of the protection of a child in a prenatal phase. The life and health of an unborn child was a protected quality by the norms of the Criminal Law. After gaining power by the left wing party the act was amended in 1996 in the direction of the practical suppression of the protection of a unborn child's life. In a significant, tough limited aspect the act of 30 August 1956 was filed to the Constitutional Court and deemed unconstitutional in the way it allowed termination of unborn child's life due to the social reasons. The article presents the weakest points of the binding law in this matter.

The conclusion of the article focuses on the propositions that are within the scope of work of the Criminal Law Codification Commission that tend to give the same legal protection to an unborn child able to live outside the mother's body as the protection of a born child. The work of the Commission concentrates also on the reinstatement the protection of a unborn child unable to live outside the mother's body in the same scope as it was adopted in the original act of 7 January 1993.

Key words: protection of a life and health of unborn child, the Criminal Law Codification Commission, unborn child, fetus, family planning policy, protection of a fetus, conditions for pregnancy termination, protection of an unborn child able to live outside the mother's body

Защита ребенка в пренатальной фазе в работе Кодыфикационной Комиссии Уголовного Права

Резюме

Статья посвященная памяти проф. д-р Веслава Хжановского показывает историю польского законодательства в сфере защиты жизни и здоровья ребенка в пренатальной фазе. Были обсуждены положения уголовного кодекса с 1932 г., которые предоставляют такую защиту, а затем положения закона с 27 апреля 1956 г., которые относились только к здоровью женщины как к предмету защиты, не замечая необходимости учета зачатого ребенка и отношения к развивающейся жизни как к ценности заслуживающей на уголовно-правовую защиту. Изменение наступило с принятием закона с 7 января 1993 г. о планированию семьи, защите человеческого плода и условиях допустимости прерывания беременности. Во время принятия этого закона работой Сейму направлял проф. д-р Веслав Хжановский. Этот закон, в самый лучший способ, поставила огромный шаг к обеспечению защиты ребенку в пренатальной фазе. Жизнь и здоровье ребенка в этой фазе представляли собой ценность охраняемую при помощи норм уголовного права. После приходу к власти левого крыла этот закон в 1996 г. стал изменен в направлении практической ликвидации защиты жизни ребенка в пренатальной фазе. В важной но ограниченной сфере закон с 30 септуня 1956 г. стал обжалованный к Конституционный Суд, который признал за противоречие конституции допуск к лишению жизни ребенка из-за так называемых социальных причин. В статье обсуждается слабые точки действующего регулирования.

Статья закрывает обсуждение предложений рассматриваемых Кодификационной Комиссией уголовного права, которые направляются к обеспечению защиты зачатому ребенку способному на отдельную жизнь за пределами организма матери такой самой, как родившимся человеку. Предложения Комиссии должны вести также к восстановлению защиты ребенку неспособному на отдельную жизнь за пределами организма матери такую, какую обеспечивает закон с 7 января 1993 г. в первичной записи.

Ключевые слова: защита жизни и здоровья ребенка в пренатальной фазе, Кодификационная Комиссия уголовного права, зачатый ребенок, планирование семьи, защита человеческого плода, условия допустимости прерывания беременности, защита зачатого ребенка способного на отдельную жизнь за пределами организма матери